

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
semstvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5/L
Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi
št. 2034.

Rekopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.Inzeratni oddelk: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2498Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštnem črt. zavodu: Ljubljana
št. 11.848 — Praha čisto 78.380.
Wien, Nr. 205.241.

Politični položaj v Beogradu

Senzacionalen vtis Vukičevićevega demantija. — Vznemirjenost klerikalcev radi Vukičevićevega položaja. — Davidović obuja javni kes, da je pomagal spraviti g. Vukičevića na krmilo

Beograd, 25. avgusta, p. Senzacija današnjega dneva je ponovni demantij Koroševih ptujskih pripovedk, po vrsti že tretji, in sicer izdan sedaj od samega Koroševca zaveznika g. Vukičevića. Zdi se, da so vsled Koroševca govora nastale razne nevšečne posledice, ki zadajajo vladi mnogo težav. Oddot tudi naravnost brezobzirnih ton demantija min. predsednika, ki označuje Koroševce izjave za neresnične in izmišljene. Način kako so nekateri bolgarski listi pričeli eksploatirati Korošev obisk v Sofiji, izziva bojazen, da se utegnejo prijateljski odnosi med Bolgarijo in Jugoslavijo, ki so bili sedaj na dobrem potu, poslabšati, mesto da bi se boljšali. Dr. Korošec je bil obveščen, da se je s svojim ptujskim govorom spravil v jako težek položaj in pripravi menda jutri v Beograd, da bi popravil porazen vtis. Drugi vzrok Koroševca prihoda je, da so klerikalci vsled stališča DS silno vznemirjeni, ker vidijo, da je temelj blejskega pakta že porušen.

Današnji dan je minul brez važnejših dogodkov. Zvečer se je vrnil v Beograd g. Davidović, ki je svoje stališče napram g. Vukičeviću sinoči v Vranju še podčrtal s ponovno izjavo, da Vukičević po 11. septembru ne more več ostati na vladi in s sledečo samoočitožbo: «Kesam se. — Jajtelji, otvorjeno Vam priznam, da se kesam, da sem storil pogreško in pomagal Vukičeviću do predsedništva. Prosim Vas javno, da mi ta greh odpustite. Ne bomo ga ponovili.»

Jutri se vračata Pribičević in Trifković. Min. predsednik je danes v Jajcu ter ga pričakujejo v soboto v Beogradu. Pozornost političnih krogov velja jutrišnji seji finančnega odbora, na kateri namerava opozicija znova ostro napasti vlado.

Dr. Korošec službeno postavljen na laž

Ministrski predsednik proglašja njegove ptujske navedbe za neresnične in izmišljene. — «Novosti» o opasnosti Koroševih zunanje-političnih pripovedk

Beograd, 25. avgusta, p. Ministrsko predsedstvo je izdalo nocoj sledeči komunikat:

«Ministrski predsednik kategorično demantira vesti, razširjene v tu- in inozemskem tisku o sestanku Nj. Vel. kralja z Nj. Vel. bolgarskim kraljem kot popolnoma neresnične in izmišljene.»

Beograd, 25. avgusta, p. Današnje «Novosti», ki imajo ozke stike z demokratičnim delom vlade objavljajo uvodnik pod naslovom «Ko ste vi gospodin Korošec?», v katerem ostro napadajo dr. Korošca radi njegovega znanega ptujskega govora. Članek povdarja, da je dr. Korošec s svojim nepremišljenimi izjavami mnogo škodoval državi v zunanje-političnih odnosih in povzročil državi in narodu veliko škodo. Pisec vprašuje, kdaj je obstojala vojna ne-

varnost z Madžarsko in kdaj je g. Korošec to preprečil? Kaka sila je g. Korošec v tej državi, da se postavlja iznad poklicanih državnih činiteljev? Če ima šef kake stranke pravico govoriti v imenu celokupnega jugoslovenskega naroda, je nima sigurno g. Korošec, ki je le šef male stranke, katere politična ideologija je popolnoma v nasprotju z našim narodnim genijem in koje politični cilji so v očividnem nesoglasju z dobrim razumevanjem narodnih interesov. G. Korošec je najmanj kvalificiran, da bi imel glavno besedo pri tako usodnih vprašanjih te države. «Novosti» odločno zahtevajo, da se že končno preneha s tem omalovaževanjem države s strani dr. Korošca, ki je bil doslej znan le kot notoričen avtonomist.

Nov projekt o komercializaciji železnic

Vsled splošnega odpora je minister prometa umaknil prvotni projekt ter izdelal nov načrt, ki se približuje čl. sistemu

Beograd, 25. avgusta, p. Vsled splošnega odpora je ministrstvo prometa pustilo pasti svoj prvotni projekt uredbe o komercializaciji železnic ter je sedaj izdelalo nov projekt, ki se naslanja v nekaterih važnih točkah na češkoslovaški sistem. Po novem projektu odpade širok upravni odbor (18 članov!) in nadzorstveni odbor (8 članov) ter naj vodi državne železnice upravni odbor, sestojel iz generalnega direktorja, njegovega pomočnika in petih direktorjev oblastnih direkcij DŽ. Na ta upravni odbor bi bile prenesene glavne upravne kompetence ministra, kateremu ostane le nadzorstvo in odobritev nekaterih najvažnejših sklepov upravnega odbora.

Knjižgovodstvo in računska služba se bo vršila po trgovskih principih. Predpisi zakona o državnem računovodstvu ne veljajo za državne železnice, ukinja se preventivno pregledovanje računov po mestnih kontrolah.

Generalnega direktorja postavlja kralj na predlog ministra soobračaja, sporazumno z finančnim odborom in ministrskim ekonomskim komitetom.

Vsi člani upravnega odbora so državni uslužbenci, ostalo osebje pa so nameščenci Uprave državnih železnic.

Budžet se predlaga finančnemu odboru Narodne skupščine, ravno tako zaključni račun.

Mučen incident pred zaključkom kongresa narodnih manjšin

Izstop narodnih manjšin v Nemčiji zaradi nepriznanja Frizov. Pomirljive izjave predsednika dr. Wilfana

Zeneva, 25. avgusta, d. Pozno sinoči je bil zaključen kongres narodnih manjšin. Tik pred zaključkom je prišlo do incidenta, ki ga splošno smatrajo kot znak akutne krize manjšinskega gibanja. Pri sestavljanju skupne izjave nemških, poljskih, danskih in srbskih narodnih manjšin v Nemčiji je zastopnik zadnjih 3 skupin dr. Kaczmarek znova načel vprašanje sprejema Frizov v Zvezo narodnih manjšin, čemur pa so se Nemci protivili, češ da taka manjšina sploh ne obstoja. Nato je dr. Kaczmarek v imenu poljske, danske in lužiške - srbske narodne manjšine podal izjavo, v kateri javlja izstop omenjenih skupin iz kongresa.

Izjava dr. Kaczmareka je napravila veliki škandali. Predsednik dr. Wilfan si je prizadeval, da bi incident poravnal, vendar pa mu to ni uspelo. Poljski delegati so celo naglasili, da je opažati v kongresu politično nasilne tendence in da zato ne morejo imeti zaupanja niti v kongres, niti v njegovo vodstvo. Dr. Wilfan je v daljšem govoru naglasil, da bi bilo vsekakor umestnejše, da bi izstopile skupine počakale na zaključek kongresa, da bi se pokazalo,

čuni. Absolutorij pa daje upravnemu odboru ministrstva soobračaja sam.

Naknadni krediti se zahtevajo kakor dosedaj.

Glavna kontrola ima pravo revidirati vse račune šele po zaključku budžetnega leta.

Državne železnice so oproščene vseh takih tudi transportnih davščin. Osebe se izenačuje glede davkov drugim državnim uslužbencem.

Iz bruto dohodkov se morajo dotirati vsako leto razni amortizacijski fondji kakor za proge, za vozni park, za stavbe itd. končno tudi za pokritje eventualnih bilančnih deficitov. Iz fondov si more upravni odbor dovoliti posojila za prometne svrhe.

Od čistega dobička pripade 10 odstotkov osebju kot nagrada, 2 odst. v korist penzijskega fonda osebja, ki naj se še ustanovi, ostanek pa pride v državno kaso.

Penzijski fond naj bi upravljali odbor, v katerem bi bila samo ena tretjina zastopnikov osebja.

S členom 15. si daje minister pooblaščenje, da menja uredbo o organizaciji M. S., kakor tudi uredbo o komercializaciji z odobrenjem ministrskega sveta in finančnega odbora Narodne skupščine, odnosno da more «predložiti» novu Upravo za sarnadnju privatnog kapitala, a na bazi Trgovčakog Zakona».

Otvoritev medparlamentarne konference v Parizu

Zasedanje je otvoril min. predsednik Poincaré, ki je povdarjal potrebo mednarodnega zblizanja. — Zanimiva nemška izjava

Pariz, 25. avgusta (pa-be-d) Danes se je slovesno otvorila konferenca medparlamentarne unije. Za predsednika zborovanja je bil na predlog barona Aletswarda izvoljen predsednik francoskega senata Paul Doumer. Otvoritveni govor je imel min. predsednik Poincaré, ki je izjavil, da bodo delegati našli v Franciji ravno tako navdušen sprejem kakor l. 1900. Nato je Poincaré našteval dogodke tekom zadnjih 27. let in izjavil, da bo človeška družba po dolgotrajnih in strahovitih izkušnjah zadnje svetovne vojne znala ceniti neprecenljive dobrote miru. Veliki pretresljaj človeštva je zbudil čut silodarnosti držav, k bodo, prosje sovražstva in rivalitete delovale za napredek človeštva. Kongres medparlamentarne zveze, katere cilji so istovetni z Društvom narodov, vzbuja upravičeno upanje da se bodo vedno bolj združevale patriotične dolžnosti s pravicami človeštva. Na ta način se bo človeštvo medsebojno spoznalo, kar bo pripomoglo k razčiščenju medsebojnih odnosov in nerazporazum.

Ilenj ter pospeševalo skupno delo, kajti najbolj močnemu narodu je nemogoče živeti v duševni, gospodarski in moralni osamelosti. Medparlamentarna konferenca naj z nezlomljivo voljo in vero nadaljuje svoje delo. Naj odstrani vse, kar loči narode, in konsolidira vse, kar jih drži. Končno je izjavil Poincaré, da bodo franc. narod in javna oblastva šla udeležencem kongresa z vso presrčnostjo na roko.

Po priliki otvoritve zasedanja medparlamentarne unije je predsednik nemškega državnega zbora dr. Loeb v svojem govoru podčrtal izjave francoskega vojnega ministra, da je nezaupanje med narodi mnogo hušje, kakor pa odkrito sovražstvo ter naglasil, da bi bilo zato potrebno, da tem lepim besedam sledijo tudi dejanja. Ker se vrši zasedanje medparlamentarne unije baš v Parizu, se vsiljuje vprašanje, ali bi ne bilo dobro, da bi Francija pri tej priliki javno izjavila, da s prvimi januarjem prihodnjega leta ne bo noben francoski vojak stal več na nemškem ozemlju.

Odmevi bostonske justifikacije

V nedeljo sežgejo trupli Sacca in Vanzettija. — Pariške izgrede so organizirali komunisti. — Krvavi spopadi v Belgiji in Nemčiji

Boston, 25. avgusta, s. Odbor za obrambo Sacca in Vanzettija je imel sejo, po kateri je predsednik Jackson izjavil, da je program pogrebnih svečanosti definitivno izdelan. Načrt, da bi oba trupla balzamirali in jih razstavljali po raznih mestih Amerike, je odbor opustil. Trupli bosta iz mrlišnice prepeljani v poslopje italijanske kolonije ter nato v nedeljo sežgani z vsemi svečanostmi. Žari bosta izročeni Saccovi vdovi, oziroma Vanzettijevi sestri. Na dan sežiganja se bodo vršile po vseh večjih mestih Amerike žalne svečanosti. V Newyorku se bo vršila istočasno konferenca vseh organizacij, ki so delale za Sacca in Vanzettija. Organizacije so odločene doseči otnovitev razprave. Za preostale po Saccu in Vanzettiju bodo prirejene zbirke. V ponedeljek bo žara s pepelom Vanzettija razstavljena v Newyorku.

Pariz, 25. avgusta, (be.) Policijski predsednik Chiappe je izjavil, da so razne demonstracije povzročile komunisti, ki so dobro disciplinirani in oboroženi. Chiappe zahteva, da se čim prej pomnoži policijski motorni park. Tekom nemirov je bilo ranjenih 221 policistov.

Pariz, 25. avgusta, (pa.) Notranji minister Sarraut je odkloval vse policijske agente in inspektorje.

Bruselj, 25. avgusta, s. Po zaključku protestnega zborovanja, ki ga je priredil odbor za Sacca in Vanzettija, je odšlo kakih 2000 ljudi proti sredini mesta. Pri borzi je spreved ustavil oddelk orožništva na konjih z golimi sabljami ter ga razpršil. Na trgu De Brouckere so demonstranti v neki večji kavarni razbili več šip. Neki policijski častnik, ki so ga obkolili, je moral streljati. Več oseb je bilo aretiranih.

Hamburg, 25. avgusta, (be.) Snoči so priredili komunisti velike demonstracije. Ko so skušali prodrati proti ameriškemu konzulatu, ki je bil strogo zastražen, je prišlo med demonstranti in policijo do krvavih spopadov. Demonstranti so nekega stražnika strahovito pretepli in ga končno ubili. Policija je nato z orožjem razglašala demonstrante in prepovedala do nadaljnjega vsa javna zborovanja.

London, 25. avgusta, s. «Daily Telegraph» poroča iz Melbourne, da je avstralski svet delavskih organizacij sklenil bojkotirati iz protesta proti usmrtni Sacca in Vanzettija vse ameriško blago.

Newyork, 25. avgusta, (pa.) Glavni stan ameriških legionarjev v Indianapolisu je izjavil, da demonstracije radi Sacca in Vanzettija ne bodo vplivale na nameravani obisk v Parizu.

Nasilje čeških fašistov

Napad na ministerijalnega svetnika, ki je vodil preiskavo o Gajdovi aferi. — Fašisti so baje ukradli važne listine. — Številne aretacije. — General Gajda pod policijskim nadzorstvom

Praga, 25. avgusta, d. Včeraj so fašisti napadli v njegovi vili ministerijalnega svetnika Jaroslava Borela in se skušali polastiti spisov, nanašajočih se na afero generala Gajde. Dr. Borel je bil referent disciplinarne komisije, ki vodi preiskavo v znanj Gajdovi aferi. Fašisti so ga z revolverji v roki hoteli prisiliti, da jim izroči vse spise, ki so v njegovih rokah. Ko se je dr. Borel temu protivil, so sami vlomili v njegovo pisalno mizo in odnesli več važnih dokumentov. Policija je takoj nato uvedla preiskavo in izvršila hišno preiskavo pri uglednejših članih fašistovske organizacije, v tajništvu direktorja in v redakciji ter upravi fašistovskega glasila Riska Straz. Policija je zapolnila več tajnih povelj generala Gajde in razno drugo koresponden-

co. V zvezi z napadom je bilo aretiranih osem oseb, kojih imena pa čuva policija v interesu nadaljnih preiskave še v tajnosti.

«Narodni Listy» poročajo, da so bili po hišnih preiskavah v fašističnih organizacijah aretirani general Konopasek, trgovec Beutel in odvetniški konceptist Branzowsky. General Gajda in Gibis sta stavljeni pod policijsko nadzorstvo.

Praga, 25. avgusta, s. Z ozirom na časopisne vesti, da so bili pri napadu na poletno stanovanje ministerijalnega svetnika Borela v Sazavi izsiljene listine, ki se nanašajo na Gajdovo afero, objavlja danes ministrstvo za narodno obrambo, da niso bile ukradene nikake listine, ki bi se nanašale na afero upokojenega generala Gajde.

Posvetovanja

Male antante v Ženevi

Zeneva, 25. avgusta, (be.) Pred sestankom Društva narodov se zberejo v Ženevi zunanji ministri Male antante, da razpravljajo o Rothermercovi akciji in o drugih aktualnih mednarodnih problemih.

Madžarska delegacija za Ženevo

Budimpešta, 25. avgusta, s. Madžarski delegaciji za septembarsko zasedanje Društva narodov bo načeloval grof Albert Apponyi. Tudi zunanji minister Valko in madžarski poslanik v Parizu baron Koranyi odpotujeta v Ženevo. Zunanji minister Valko namerava ob priliki bivanja v Ženevi imeti zaupne razgovore z raznimi vodilni mi državniki o vseh vprašanjih, ki zadevajo madžarsko. V prvi vrsti hoče stopiti v stik z zastopniki Jugoslavije glede vprašanja tranzitnega prometa kakor tudi glede vprašanja madžarske proste luke na Reki. Valko potuje že jutri v Ženevo.

Chamberlain na potu v Ženevo

London, 25. avgusta, (lo.) Prihodnji torek odpotuje zunanji minister Chamberlain v Pariz, nakar se poda v Ženevo na otvoritev zasedanja Društva narodov.

Odprava smrtna kazni tudi na Danskem

Kodanj, 25. avgusta, (be.) Pravosodni minister je naznanil, da bo smrtna kazen odpravljena.

Grčija razveljavlja pogodbo z nami glede Soluna

Atene, 25. avgusta, d. Zunanji minister Mihalokopulos je predlagal parlamentu razveljavo grško-jugoslovenske pogodbe o solunski coni. Zadeva je bila izročena v študij posebni komisiji, ki mora do konca oktobra podati svoje poročilo. Zunanji minister je v utemeljevanju svojega predloga naglasil, da predlagano razveljavo ni izraz nezaupanja in pomanjkanja simpatij do Jugoslavije, marveč hoče grška vlada s tem korakom le čuvati grške interese zlasti še, ker te konvencije ne ščitijo v dovoljni meri grške suverenitete.

